

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความพึงพอใจวัสดุการอ่านของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนส่วนชุมชนตามแนวเหตุผลหลักที่ว่าผู้ใช้ห้องสมุดมีความพึงพอใจวัสดุการอ่านของห้องสมุดน้อย และน่าจะมีความต้องการด้านวัสดุการอ่านมากกว่าที่ห้องสมุดจัดบริการ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร และผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร และมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

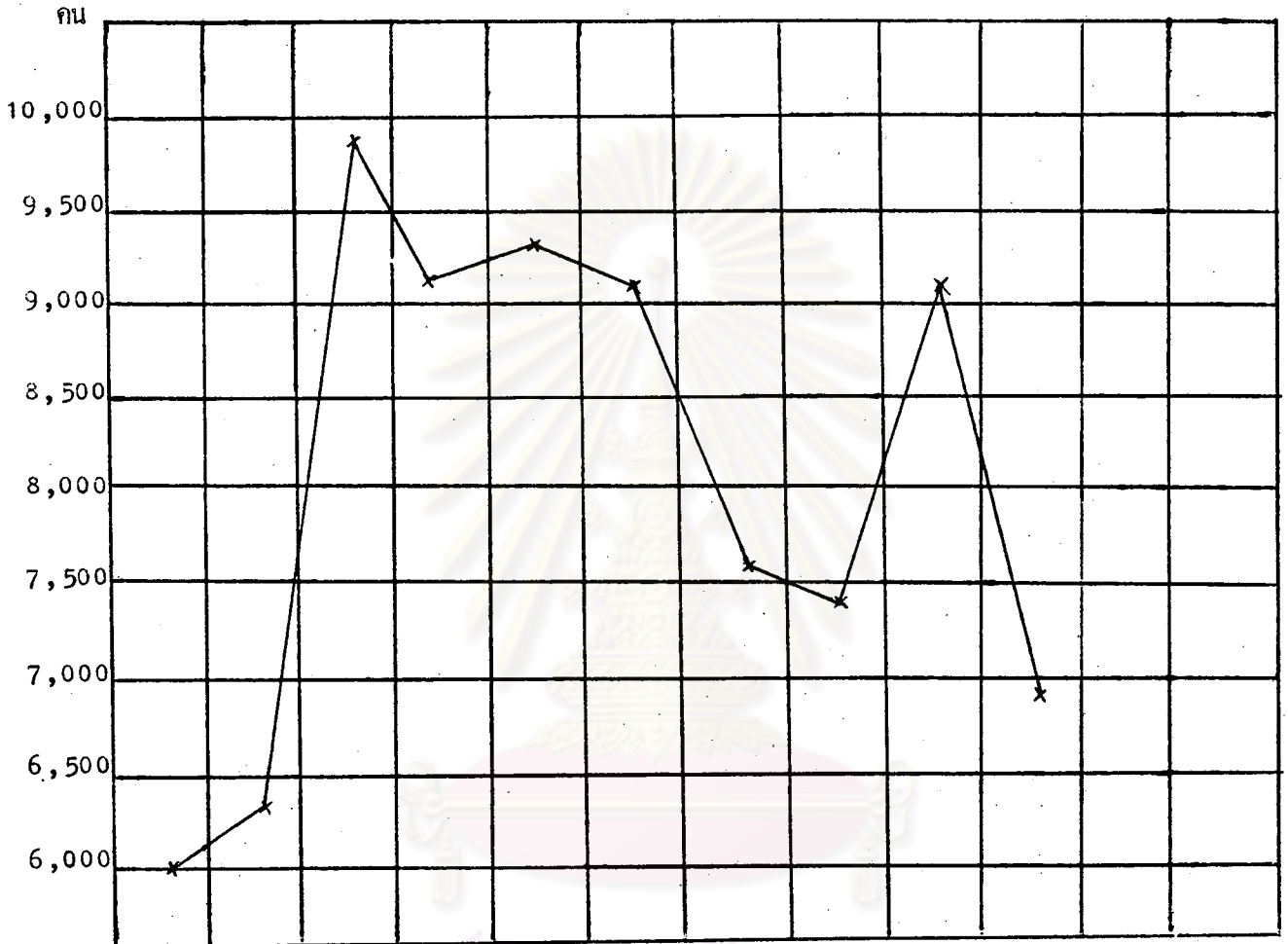
ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนส่วนชุมชนทุกเพศ ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิกห้องสมุด มีอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป ซึ่งจะสามารถตอบแบบสอบถามได้ด้วยตนเอง (มักจะเป็นผู้ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป) และมาใช้ห้องสมุดประชาชนแห่งนี้ระหว่างวันที่ 8-9 และ 11-14 ธันวาคม พ.ศ. 2528

ข้อมูลส่วนใหญ่ของการวิจัยรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง 378 คนซึ่งเลือกด้วยวิธีสุ่มแบบอุบัติเหตุ (Accidental Sampling) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างนี้ได้จากการคำนวณค่าเฉลี่ยต่อเดือนของจำนวนผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนส่วนชุมชนในปีงบประมาณ 2527 จำนวน 81,000 คน (กรุงเทพมหานคร 2527: 1) ซึ่งคิดเป็นจำนวนเฉลี่ยเดือนละ 6,750 คน แล้วนำไปเปิดตารางกลุ่มตัวอย่างสำเร็จของ Bureau of New York State Division of Housing and Community Renewal (ประกอบกรรมสูตร 2528: 336 อ้างจาก Yamane 1970: 386) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และความคลาดเคลื่อน ± 5

แผนภูมิ

สถิติผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนส่วนลุมพินีตั้งแต่ 1 ต.ค. 26 - 30 ก.ย. 2527

ต.ค. 26 พ.ย. 26 ธ.ค. 26 ม.ค. 27 ก.พ. 27 มี.ค. 27 เม.ย. 27 พ.ค. 27 มิ.ย. 27 ก.ค. 27 ส.ค. 27 ก.ย. 27

ต.ค. 26 = 6,001 คน เม.ย. 27 = 7,627 คน

พ.ย. 26 = 6,334 คน พ.ค. 27 = 7,424 คน

ธ.ค. 26 = 9,828 คน มิ.ย. 27 = 9,155 คน

ม.ค. 27 = 9,167 คน ก.ค. 27 = 6,951 คน

ก.พ. 27 = 9,382 คน ส.ค. 27 = ปิดซ่อมอาคาร

มี.ค. 27 = 9,131 คน ก.ย. 27 = ปิดซ่อมอาคาร

รวมผู้ใช้ห้องสมุด 81,000 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่สำคัญ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีเนื้อหา 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ลักษณะเฉพาะของผู้ใช้ห้องสมุด ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะทางจากบ้านถึงห้องสมุด การเป็นสมาชิกห้องสมุด และระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ตอนที่ 2 ลักษณะการใช้ห้องสมุด ประกอบด้วยคำถาม 7 ข้อคือ จำนวนครั้งที่มาใช้ห้องสมุดประชาชนโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์และต่อเดือน ช่วงเวลาที่ใช้ห้องสมุด วิธีค้นหาวัดุดการอ่าน วัตถุประสงค์ที่ใช้ห้องสมุด สาเหตุสำคัญที่ใช้ห้องสมุดแห่งนี้ บริการที่ใช้ และประเภทของวัสดุการอ่านที่ใช้

ตอนที่ 3 ระดับการใช้วัสดุการอ่าน ความพึงพอใจด้านความเพียงพอของวัสดุการอ่าน ความพึงพอใจสภาพของวัสดุการอ่าน ความพึงพอใจในการจัดบริการ และความพึงพอใจในการจัดหาและจัดให้ใช้วัสดุการอ่าน โดยแยกวัสดุการอ่านเป็น 6 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สารคดี บันเทิงคดี หนังสืออ้างอิง หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือพิมพ์ และวารสาร และในแต่ละประเภทได้จัดแยกเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ยกเว้นวารสารซึ่งห้องสมุดยอมรับเฉพาะวารสารภาษาไทยเท่านั้น

ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้วัสดุการอ่าน โดยแยกวัสดุการอ่านเป็น 6 ประเภทใหญ่ ๆ เช่นเดียวกับคำถามตอนที่ 3

การทดสอบแบบสอบถาม ได้นำไปทดสอบเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2528 ที่ห้องสมุดประชาชนซอยพระนาง เนื่องจากมีผู้ใช้ห้องสมุดมากเป็นอันดับ 2 ของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนสังกัดกรุงเทพมหานคร รองจากห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินีซึ่งมีผู้ใช้มากเป็นอันดับ 1 (ดูภาคผนวก ข. หน้า 144) และตั้งอยู่ในที่ชุมนุมชน มีการคมนาคมสะดวก โดยทำการทดสอบกับผู้อ่านจำนวน 38 คน จัดเป็นร้อยละ 10 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ประชากรที่ทดสอบเลือกตามเกณฑ์ดังนี้

1. เป็นผู้มาใช้วัสดุการอ่านที่อยู่ในวัยต่าง ๆ กัน ทั้งเพศชายและเพศหญิง
2. เป็นผู้มานั่งอ่านวัสดุการอ่านในห้องสมุดประชาชนซอยพระนาง

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืน ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จน

สมบูรณ์

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามแก่ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนส่วนลุ่มพินิจตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวันที่ 8-9 และ 11-14 ธันวาคม พ.ศ. 2528 รวม 6 วัน ในช่วงเช้า (9.00 - 12.00 น.) และช่วงบ่าย (12.00 - 17.00 น.) สลับกันวันละ 63 ชุด โดยผู้วิจัยสุ่มแจกแบบสอบถามด้วยตนเองและคอยเก็บแบบสอบถามกลับคืนภายในวันเดียวกันจนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบ 378 คน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้นำมาวิเคราะห์ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. แจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละรายการ โดยวิธีขีดรอยคะแนนลงในตารางที่สร้างขึ้นเอง แล้วจึงสรุปเป็นตัวเลขลงในตารางอีกครั้งหนึ่ง
3. หากคำร้อยละของคำตอบที่อยู่ในตอนที่ 1 เกี่ยวกับลักษณะส่วนตัวของผู้ตอบ และตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการใช้ห้องสมุด โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

$$P = \text{อัตราส่วนร้อยละ}$$

$$f = \text{จำนวนผู้ตอบปัญหาข้อนั้น ๆ}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}$$

4. สำหรับข้อมูลในตอนที 3 เกี่ยวกับระดับการใช้วัสดุการอ่านและความพึงพอใจวัสดุการอ่านในด้านความเพียงพอ สภาพความเก่า-ใหม่ การจัดบริการ การจัดหาและจัดให้ใช้สิ่งพิมพ์ และข้อมูลตอนที่ 4 เกี่ยวกับปัญหาในการใช้วัสดุการอ่านนำมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยวิธีประเมินค่า โดยคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S_x) ของคำตอบแต่ละรายการด้วยวิธีการดังนี้

4.1 แจกแจงความถี่ของคำตอบทุกข้อของแบบสอบถามทุกฉบับ

4.2 แจกแจงความถี่ของแต่ละช่องด้วยค่าน้ำหนักประจำช่อง ซึ่งกำหนดไว้คือ

มากที่สุด = 5

มาก = 4

ปานกลาง = 3

น้อย = 2

น้อยที่สุด = 1

4.3 หาค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแต่ละข้อย่อย โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของคำตอบแต่ละข้อ

f = ความถี่ของคำตอบ

x = คะแนนหรือน้ำหนักประจำช่อง

N = จำนวนทั้งหมดของผู้ตอบแต่ละข้อ

4.4 แปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของแต่ละข้อย่อย โดย

กำหนดให้

4.6 - 5 = มากที่สุด

3.6 - 4.5 = มาก

2.6 - 3.5 = ปานกลาง

1.6 - 2.5 = น้อย

1 - 1.5 = น้อยที่สุด

4.5 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคำตอบแต่ละข้อย่อย โดยใช้

สูตร (ประกอบ กรรมสูตร 2525: 83)

$$S_x = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S_x = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = ความถี่

x = คะแนนหรือน้ำหนักประจำข้อ

N = จำนวนทั้งหมดของผู้ตอบแต่ละข้อ

5. จัดทำตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งนำเสนอในบทต่อไป

6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย